

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

SAMOHVALA. — Tudi jaz sem vam poslal precej vesti o tem, kaj in kako se obnavlja gospodarsko življenje v Jugoslaviji. Pridne slovenske roke so prijele za delo povsod, da popravijo ruševine in da znova grade. Na pomoč je prišla UNRRA z velikimi svotami in dobavami najrazličnejšega materiala. Tako se je res marsikaj popravilo in obnovilo. Podobno je tudi severna Italija obnovila v poldrugem letu s pomočjo UNRRA vse porušene ceste in mostove. Toda posebnost pri jugoslovanski obnovi je to, da vladni listi (in drugih ne sme biti) neprestano pišejo samo o tem, kako vlada in njeni pristaši obnavljajo. Nič se ne sliši, kako obnavlja naš kmet in nič, kaj je dala za obnovo Amerika. Tako partizani ali komunisti sami sebi neprestano dopovedujejo, kako so pridni, tako, da končno verjamejo, da so na celim svetu samo oni, ki obnavljajo. Ta samohvala jih dela omejene, da ne vidijo, kaj se godi drugod po Evropi. Ker slišajo iz komunističnih listov samo o samih sebi, mislijo, da drugod sploh ne vedo, kaj je obnova. (In to samohvalo jugoslovanskih komunističnih listov prepisujejo komunistični listi v Ameriki, tako da en komunist obdružuje drugega. Op. uredništva).

GOSPODARSKA KRIZA. — V resnici pa kljub vsem naporom prebivalstva prihaja velika gospodarska kriza, ki je ne bodo mogli vsi komunistični triki več dolgo zakrivati. Pisal sem vam že, na kak način in s kakšnim nasiljem se kmetom pobirali krompir na Slovenskem, da morejo utešiti svoje pristaše po južnih krajih države. Sicer bogata Voj-

vodina, ki je pred vojsko izvažala žito iz države, je skoro odpovedala. Mnogo ljudi so izgnali in jim pobrali posetstva. Na njih mesto so prišli Črnogorci, ki so leni in tudi ne razumejo na delo. Toda tudi drugi ne delajo kot poprej, ker jim presežek država pobere. Človeške čebe ne morejo delati za trota državo in za trote iz komunistične stranke. Dalje je vlada izvažala žito za volivno kampanjo v Romunijo in zalagala Albanijo. Kar se kje ostane, požre armada, ki jo drži Jugoslavija pod orožjem, kakor da je še vedno vojska. Tako se moči ljudstva izčrpavajo.

POMANJKANJE SUROVIN

— Resen strokovnjak mi je zatrjeval, da bo cela vrsta jugoslovanskih tovarn v pol leta zaprtih, ker ne bodo imele materiala, iz katerega naj izdelujejo blago. Sedaj delajo vse tekstilne tovarne, da navedem en primer, ker predelujejo bombaž, ki so ga dobile s pomočjo UNRRA. Te ne bo več. Kje dobiti bombaž? Doma ga ni. Rusija ga nima mnogo. Od kod? Treba bi ga bilo kupiti na svetovnem trgu od tistih Angležev in Amerikancev, čez katere vsak dan listi po Jugoslaviji zabavljajo. In če ga hočejo kupiti, ga morajo plačati. S čim? Z dinarjem? Kdo bo kaj dal zanj? Treba bi bilo tedaj plačati z blagom, ki ga Jugoslavija spet nima. Pa je podobno z različnimi drugimi surovinami, ki jih je treba uvažati iz tujine. Ker smo omenili bombaž, naj omenimo še volno, ki jo je Jugoslavija pred vojsko uvažala štiri petine vse uporabe iz tujine. Da dobi država novo blago, ima samo eno

(Dalje na 3. strani)

Najvišja sodnija je odobrila javni denar za katoliške šole

Davčni denar se lahko rabi za prevoz otrok v katoliških šolah

Washington. — Najvišja sodnija Zed. držav je včeraj odločila, da se sme rabiti šolski denar, ki je nabran z davki, da se plača prevoz šolarjem, ki obiskujejo farnne katoliške šole.

Slučaj, o katerem je najvišja sodnija odločevala, je bil iz New Jersey, kjer so šolarji katoliških farnih šol dobivali denar za prevozno v šolo in domov od šolskega odbora. Nek davkoplačevalec se je pritožil, češ, da je to proti ustavi Zed. držav, ki določa ločitev države in cerkve in za deva je prišla pred najvišjo sodnijo.

Najvišja sodnija je z 5 proti 4 glasom razsodila, da če gre denar javnih šol za prevoz šolarjem iz farnih šol, se s tem še ne pomaga neki verski ustanovi. To se mora smatrati, je izjavila večina najvišje sodnije, kot se smatra varstvo proti požaru in protekcijo policije, ki mora varovati vse, brez razlike vere.

Sodnik Black je podal razsodbo v imenu večine. Sodnik Rutledge je pa podal nasprotno mnenje v imenu manjšine; z njim so bili sodniki: Frankfurter, Jackson in Harold H. Burton (bivši clevelandški župan).

Odvetnik za šolski odbor, ki je plačeval za prevozno, je rekel, da če države dajejo knjige za javne in zasebne šole, kar je najvišje sodišče odobrilo še leta 1930, potem smejo plačevati tudi za prevozno.

Sodnik Black, ki je govoril za večino, je izjavil, da se tiče ideja svobode vere v ustavi v prvi vrsti plačevanja davkov za plačo duhovnikom in za vzdrževanje cerkvene lastnine. Kar se pa tiče javne postrežbe, so pa do nje prav tako upravičeni katoliški šolarji in njih družine, kot vsakdo drugi in kot so vsi enako upravičeni do varstva pred ognjem, do javne varnosti, pobiranja smeti in druge javne postrežbe.

Zamašek od steklenice ga je obogatel

Lodi, Wis. — John Robertson, star 33 let, zaposlen pri Atlas Brewing Co., je tožil pivovarno. Okrajno sodišče mu je prisodilo \$50.000. Pri delu se je namreč razletela steklenica piva, pri čemer mu je priletel zamašek v oko.

Titova vlada se je premislila in podpisala mirovno pogodbo

SOVJETSKE BOMBE BODO UBILE 10% LJUDI V U. S.

Philadelphia. — George Earle, bivši guverner države Pennsylvanije in bivši uradnik državnega urada, je izjavil, da bo 10% vseh ljudi, ki žive danes v Zed. državah, ubitih od danes čez 5 let in sicer jih bodo ubile atomske bombe, izdelane v Sovjetski Rusiji. Napisal je tožadveni članek za Philadelphia Inquirer.

Earle v članku urgira, da mora Amerika napeti vse sile in producirati najhujše mogoče orožje, ga spraviti kam pod zemljo na varno, potem pa mora dati boljševikom vedeti, da bomo po prvi atomski bombi, ki bo padla na Ameriko, razdelali do tal vsako mesto, trg ali vas v Rusiji.

Vsled pomanjkanja plina je brez dela do 100.000 delavcev

Pittsburgh, Pa. — Sicer še ni tak mraz, kot je v nekaterih drugih krajih po Ameriki, pa je v industrijskem okrožju treh držav, to je v zapadnih Pennsylvaniji, vzhodni Ohio in severni West Virginiji do 100.000 delavcev brez dela, ker njih tovarne nimajo dovolj plina.

Samo v Pittsburghu in okolici jih je doma do 40.000, ker tri plinarne ne dajo nič plina industriji. V Ohio in West Virginiji jih je doma pa do 60.000 tudi iz istega vzroka.

Ta že ni bil dosti hvaležen

Providence, R. I. — Tony Bahry je povedal policiji, da ga je nekdo z orožjem v roki izpopal za \$50. In ropar je bil prav tisti, katerega je on pred 15 let rešil iz vode, da ni utonil.

Kanada sprejme takoj 50.000 Evropejcev

Ottawa. — Kanadska vlada izjavlja, da bo sprejela v dobi dveh let 50.000 delavcev iz Evrope. Z naseljevanjem prične Kanada takoj.

Jugoslavija je prej do zadnjega trdila, da ne bo podpisala pogodbe z Italijo. Po Italiji so bili veliki izgredi radi mirovne pogodbe.

Pariz. — Italija in štiri druge Romunija, Bolgarija, Ogrska in Finska, bivše zaveznice osištca, so včeraj podpisale mirovno pogodbo z zavezniki. Ta uradni akt je bil izršen v zunanjem ministrstvu Francije. Zed. držav se ne tiče mirovna pogodba s Finsko, ker niso bile z njo v vojni.

V okrajih Lake in Geauga je naneslo do 10 čevljev snega

Pri Bridgeport, O. so v nevarnosti mostovi, da jih poruši led

V okrajih Lake in Geauga, vzhodno od Clevelanda, so zameti do 10 čevljev visoki. Skoro povsod so morali zapreti šole in do 5.000 šolarjev ima počitnice, ker ne morejo v šolo. Na delu je bilo včeraj 22 snežnih plugov, da bi odprli vsaj glavne ceste.

Vladni vremenski urad v Clevelandu napoveduje za danes 30 stopinj nad ničlo.

V taborišču Mather, blizu Chardon, O. je bilo zametenih 34 deških skavtov, ki niso mogli nazaj v Cleveland radi visokih zametov. Streho in hrano so dobili pri bližnjih farmarijih, dokler bo mogli do njih z avti. Pri farmarju Kempfu na cesti 608 je bilo kar 18 skavtov, katerim je stregla Mrs. Kempf z raznimi domačimi dobrotami. Spali so pa kar na tleh.

Med Clevelandom in Buffalom je bil ustavljen promet z busi.

Ceste 44, 585, 307, 608 in 528 so zaprte radi zametov. Delno sta odprti 20 in 84. Na cesti 422, 322 in 44 so odprli prostor za en avto.

Wheeler, W. Va. — Hiše, ki leže v nižini v Belmont okraju, Ohio, je zalila voda.

Mostovi pri Boydsville in Bridgeport, O. so v nevarnosti, da jih poruši led. Inženirji pravijo, da bi led razstrelili, toda ni dovolj vode, da bi led potem odnesla. Na mostove zdaj pritiska 2.500 ton ledu in ako se ga nabere še več, mostovi ne bodo vzdržali.

Ameriška armada vzame begunce

Frankfurt. — Ameriške vojaške oblasti se bavijo z načrtom, da bi dovolile beguncem po Evropi, da se vpišejo v ameriško armado. Nameravajo vzeti tudi na delo kakih 50.000 beguncev, ki bi nadomestili nemške vojne ujetnike, ki jih bodo poslali na njih domove koncem tega meseca.

Kjer se pripravata dva, tretji ima dobiček

Lakin, Kan. — Farmerica Mrs. Margaret Hunt je opazila na polju, kako se pretepata fant in velika kavka. Pograbila je lopato in jo vrgla med srbovita ptica. Končni račun je bil: ubito kavka so imeli pa za večerjo.

V okrajih Lake in Geauga je naneslo do 10 čevljev snega

Pri Bridgeport, O. so v nevarnosti mostovi, da jih poruši led

V okrajih Lake in Geauga, vzhodno od Clevelanda, so zameti do 10 čevljev visoki. Skoro povsod so morali zapreti šole in do 5.000 šolarjev ima počitnice, ker ne morejo v šolo. Na delu je bilo včeraj 22 snežnih plugov, da bi odprli vsaj glavne ceste.

Vladni vremenski urad v Clevelandu napoveduje za danes 30 stopinj nad ničlo.

V taborišču Mather, blizu Chardon, O. je bilo zametenih 34 deških skavtov, ki niso mogli nazaj v Cleveland radi visokih zametov. Streho in hrano so dobili pri bližnjih farmarijih, dokler bo mogli do njih z avti. Pri farmarju Kempfu na cesti 608 je bilo kar 18 skavtov, katerim je stregla Mrs. Kempf z raznimi domačimi dobrotami. Spali so pa kar na tleh.

Med Clevelandom in Buffalom je bil ustavljen promet z busi.

Ceste 44, 585, 307, 608 in 528 so zaprte radi zametov. Delno sta odprti 20 in 84. Na cesti 422, 322 in 44 so odprli prostor za en avto.

Wheeler, W. Va. — Hiše, ki leže v nižini v Belmont okraju, Ohio, je zalila voda.

Mostovi pri Boydsville in Bridgeport, O. so v nevarnosti, da jih poruši led. Inženirji pravijo, da bi led razstrelili, toda ni dovolj vode, da bi led potem odnesla. Na mostove zdaj pritiska 2.500 ton ledu in ako se ga nabere še več, mostovi ne bodo vzdržali.

Ameriška armada vzame begunce

Frankfurt. — Ameriške vojaške oblasti se bavijo z načrtom, da bi dovolile beguncem po Evropi, da se vpišejo v ameriško armado. Nameravajo vzeti tudi na delo kakih 50.000 beguncev, ki bi nadomestili nemške vojne ujetnike, ki jih bodo poslali na njih domove koncem tega meseca.

Kjer se pripravata dva, tretji ima dobiček

Lakin, Kan. — Farmerica Mrs. Margaret Hunt je opazila na polju, kako se pretepata fant in velika kavka. Pograbila je lopato in jo vrgla med srbovita ptica. Končni račun je bil: ubito kavka so imeli pa za večerjo.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Vabilo na sejo. — Društvo sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ bo imelo jutri večer ob 8 sejo v SDD na Recher Ave. Članstvo je prošeno, da se udeleži v velikem številu.

Ledenice, peči dovažajo.

Mr. Jerry Bohinc sporoča cenjeni javnosti, da zdaj že lahko takoj dodelje na dom Frigidare ledenice in kuhinjske peči, delane pri General Motors. Kupite jih lahko na ugodna mesečna odplačila. Za informacije pokličite KE 5700 in vprašajte za Mr. Bohinca ali pa za Louis Grdina.

Nova tajnica.

Ker se je Mrs. Otoničar odpovedala tajništvu pri št. 25 Slovenske ženske zveze, je prevzela tajništvo Ana Milauz, 1003 E. 63. St. V vseh društvenih zadevah naj se odšle članice obrnejo do nove tajnice.

Žalostna vest iz domovine.

Mrs. Julia Peternel, 6319 Carl Ave., je prejela žalostno vest, da so ji 9. januarja umrli ljubljena mati Franciška Pokotnik v starosti 77 let, doma iz Papirnice, pošta Škofja Loka. Doma zapuščajo 5 sinov: Alojzij, Janez, Polde, Tone in France, hčer Franco in sestro Misko Zelenc. V Clevelandu hčer Julijo Peternel, v Chicagu brata Janeza Zelenc in veliko sorodnikov. Naj ji bo lahka domača gruda.

Strica išče.

Rugel Franc bi rad zvedel za naslov svojega strica Anton Rugelj, doma iz St. Ruperta, ki je v Ameriki od nekega leta 1900. Naj mu piše naslov: Rugelj Franc, Via di Torrebianca 18/I, Trieste, Venezia Giulia, Europe.

Strice išče.

Pergar Franc bi rad zvedel za naslov svojih stricov, Franc in Jožef Pergar, doma iz Svin, občina Moravče. Pišeta naj na naslov: Pergar Franc, D.P.R. S.C. No. 7, Senigallia prov., Ancona, Italy.

NOVI GROBOVI

Helen Klepac

Ko je včeraj Helen Klepac kidala sneg pred hišo na 1812 E. 37. St., se je nenadoma zgrudila, zadeta od srčne kapi in umrla. Poklicali so naglo zdravnika, ki je pa samo ugotovil smrt. Doma je bila v selu Cernik na Hrvaškem. Bila je stara 67 let in se je nahajala v Ameriki od 1907. Zapuščala moža Petra, hčer Mrs. Helen Sabljar, brata Nikolaja Kopri-va in 5 vnukov. Bila je članica št. 47 HBZ, Srca Marije in Oltarnega društva fare sv. Pavla. Pogreb ima v oskrbi Grdinov pogrebni zavod. Čas pogreba še ni določen.

Thomas Juratovac

Ko smo že nakratko poročali je umrl Thomas Juratovac, stanujoč na 964 E. 220. St. Doma je bil iz Novega sela pri Zumberaku. Tukaj zapuščajo 10 otrok: Thomas, Anthony, Edward, Mrs. Mary Peterson, Ann, Mrs. Helen Brownell, Mrs. Marge Picke, Kaye, Pauline in Violet. Pogreb bo iz Svetkovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. in na pokopališče sv. Pavla.

MATI JE USTRELILA SEBE IN OBE HČERKI

Girard, O. — Mrs. Heston iz 801 Trumbull Hill, Girard, O. je ustrelila svoji hčerki Mary Margaret, stara 3 leta in Thereso, stara 2 leti in potem še sebe. Theresa je umrla, mati in hčerka Margaret sta pa v bolnišnici sv. Elizabete, Youngstown, O.

Okrajni mrlški oglednik dr. Henshaw je povedal, da mu je mož imenovane povedal, da je našel ob 3 zjutraj, ko se je vrnil domov, tragedijo v hiši. Rekel je, da je žena že prej grozila, da bo ustrelila hčerke in sebe. Policija zadevo preiskuje.

V Ameriki so našli dva kvorta demantov in kvort denarja

Washington. — Ob deželni cesti blizu Church Falls v Virginiji so izkopali dva kvorta polna demantov, en kvort pa denarja za \$28.000. Demanti so vredni do \$1.500.000 in so del kronskih draguljev nemške rodbine Hesse.

Ti dragulji so bili ukradeni v Nemčiji in pred vojaško sodnijo se mora zdaj zagovarjati radi tega polkovnik Jack Durant, doma iz Church Falls, to je od tam, kjer so odkopali dragulje. Zdaj so poklicali k zaslišanju tudi njegovega brata. Ta je našel odvnetnika, ki trdi, da vojaške oblasti nimajo pravice klicati na zasliševanje civilista.

Polkovnik Durant je bil poklican na zaslišanje iz Nemčije. Zaslišanje se bo vršilo kake tri tedne, pravijo.

Iz raznih naselbin

Eveleth, Minn. — Na 25. jan. sta bila poročena v cerkvi sv. Družine Joseph Siskar iz McKinley in Miss Mollie Putzel. Poročil ju je Rev. Pirnat. Ženitovanska slavnost je bila pripravljena v mestnem auditoriju, kamor je dospelo mnogo gostov iz Ely in iz Milwaukee, Wis. — Martin Skala iz Sheridan ceste je preстал težko operacijo v Virginiji, Minn. Anton Grahek, rodom iz Tančegore, se nahaja v Shipman bolnišnici radi operacije. — Joseph Mantel St. je padel po stopnicah in dobil pri tem težke poškodbe na rokah in plečih. Nahaja se v Shipman bolnišnici. — Simon Zupin je preстал operacijo in se nahaja zdaj doma. — Umri je 29. jan. Frank G. Schweiger, star 70 let, na svojem domu v Soudan, Minn. Zapuščala vdovo Barbaro roj. Savtich, štiri hčere: sestro Mary Ruth OSB v Duluth, Mrs. John Lakner v Virginiji, Mrs. Peter Staudohar in Miss Angela, obe v Duluth. Dalje zapuščajo štiri sinove: Rev. F. Schweiger, župnik v Gilbertu, John in Joseph, oba v Duluth in Pavel doma v Soudan, ter štiri vnuke. Pokojnik je bil doma iz Črnomlja, odkoder je prišel v Tower-Sudan pred 48 leti. Uposlen je bil pri Oliver M. družbi in bil pred tremi leti upokojen. Bil je član KSKJ in ABZ. Slovesno sv. mašo in pogrebne obrede je opravil njegov sin Rev. F. Schweiger v cerkvi sv. Martina v Toweru 1. februarja. Naj mu bo lahka ameriška zemlja, preostalom sožalje.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEO, Editor)

HENDRSON 6628

Cleveland 3, Ohio

6117 St. Clair Ave.
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko na leto \$7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto \$8.00.
Za Ameriko pol leta \$4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta \$4.50.
Za Ameriko četrt leta \$2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta \$2.75.
Za Cleveland in okolico po razpisalnicah: celo leto \$7.00, pol leta \$4.00, četrt leta \$2.50.
Posamezna številka stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:

United States \$7.00 per year; Cleveland and Kanado by mail \$8.00 per year.
U. S. \$4.00 for 6 months. Cleveland and Kanado by mail \$4.50 for 6 months.
U. S. \$2.50 for 3 months. Cleveland and Kanado by mail \$2.75 for 3 months.
Cleveland and suburbs by Carrier \$7.00 per year. \$4.00 for 6 months, \$2.50 for 3 months.
Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83

No. 299 Tues., Feb. 11, 1947

Italijanska kriza

Pred mesecem dni je hodil po Ameriki italijanski ministriški predsednik Alcide de Gasperi in prosil za naklonjenost vlade Zedinjenih držav. Komaj se je vrnil domov, je radi odstopa zunanjega ministra Nenija moral podati ostavko cele vlade. Pred nekaj dnevi se mu je posrečilo, da je vendar spet sestavil vlado raznih strank: Krščanskih demokratov, komunistov in socialistov, pa nekaj zastopnikov italijanskega javnega mnjenja, ki se nazivajo neodvisne.

Kljub temu, da se je de Gasperi posrečilo vsaj začasno spraviti pod en klobuk krščanske demokrate in njih največje sovražnike komuniste, vendar še vedno upravičeno govorimo o italijanski krizi. Vsakdo ve, da je sodelovanje tako nasprotnih si strank mogoče samo v izredno težkih okoliščinah in samo začasno. Iz vseh poročil je tudi jasno, da se napetost med krščanskimi demokrati in komunisti ni prav nič zmanjšala. Končni cilj komunistov in socialistov, ki marsikaj vedno tesneje skupaj, je diktatura totalitarne države pod njihovim vodstvom in po ruskem zgledu. Samo vprašanje časa je, kdaj se bodo čutili dovolj močne, da se skušajo polastiti vse oblasti.

Sredstva, ki se jih poslužujejo italijanski komunisti v boju proti svojim nasprotnikom, so v glavnem ista, ki se jih poslužujejo komunisti celega sveta. Prvo jim je boj proti Cerkvi in katoličanstvu. Če zrušijo avtoriteto in vpliv Cerkve ter duhovščine, potem se jim zdi, da bo lahko zavzel oblast. Zato vsi njih listi sramote vero, Cerkev, posamezne duhovnike ter vplivneje druge katoličane. Ta boj je sistematičen. Po vsej Italiji razdeljujejo knjižice, kjer napadajo vse, kar je v zvezi s krščanstvom. Ameriški poročevalci se čudijo, kje vzamejo komunisti toliko denarja za svojo protiverbo propagando. Vse kaže, da plačujejo to besnenje proti Cerkvi zaslužnjeni ruski delavci s svojimi žulji. Katoličani odbijajo te napade, kakor pač najbolje vedo. Tako so priredili mogočno manifestacijo v Rimu na trgu sv. Petra, kjer so javno izpovedali svojo zvestobo Cerkvi in kjer je papež pozval Rimljane, pa tudi ves svet, naj vstane iz spanja in se zave resnobne boja med vero in nevero.

V svoji propagandi, ki naj jim pripravi pot do oblasti, izrabljajo komunisti tudi sovraštvo do Amerike. Italijanom razlagajo, kaj je Italija izgubila v vojski. Ameriški topovi in aeroplani, tako pravijo komunistični agitatorji so rušili italijanska mesta. Ko so se Italijani iznebili Mussolinija in pristopili k zaveznikom, so pričakovali za to plačila. Namesto plačila — tako pravijo agitatorji — je Italija dobila mirovno pogodbo, po kateri izgubi Trst in nekatere manjše kraje ob francoski meji; plačevati mora vojno odškodnino in oddati svoje bojne ladje. Vsega tega je kriva kapitalistična Amerika.

Še bolj izrabljajo revščino italijanskih mas. V Italiji divja inflacija. Cene vseh stvari rastejo v nedoglednost. Vlada, v kateri sede tudi komunisti, ne zna zavarovati denarja, lire, pred vedno večjim padcem. Komunisti to izrabljajo in pravijo, da bi samo njihova močna vlada — to je njih diktatura-mogla napraviti red kot ga zna napraviti boljševizem. Lačni Italijani z veseljem poslušajo tako govorjenje. Mnogim je čisto vseeno, kakšno vlado imajo — tako pravijo — samo, da bo življenje bolj po ceni.

Tako si komunisti pripravljajo pot do oblasti. Socialisti jim pri tem vneto pomagajo z izjemo nekaterih, ki nočejo zveze s komunisti in ki so se radi tega odcepili od sedanjega socialističnega vodstva ter ustanovili svojo stranko.

Naravno je, da se stranka krščanskih demokratov trudi, da bi odvrnila od Italije nevarnost komunistične vlade. Doseči hoče to predvsem z naslovom na zapadne velesile, Anglijo in Ameriko, posebno na zapadno. Komunisti to izrabljajo in pravijo, da bi samo njihova močna vlada — to je njih diktatura-mogla napraviti red kot ga zna napraviti boljševizem. Lačni Italijani z veseljem poslušajo tako govorjenje. Mnogim je čisto vseeno, kakšno vlado imajo — tako pravijo — samo, da bo življenje bolj po ceni.

Toda, kaj more držati skupaj vlado tako nasprotnih si strank? Najprej pač to, da nobena stranka nima v parlamentu dovolj poslancev, da bi mogla sama vladati. Zato morajo vsi iskati kompromisov. Glavno pa je — strah pred podpisom mirovne pogodbe. Če tudi so se Amerikanci v resnici trudili, kar so mogli, da pri mirovnih razgovorih pomagajo Italiji, vendar je s to pogodbo italijanski ponos silno udarjen. Nobena stranka noče sama nositi odgovornosti za podpis te neprijetne pogodbe. To jih predvsem drži skupaj.

V novi vladi je minister zunanjih zadev grof Carlo Sforza, star diplomat, ki je na zunaj prevzel glavno breme podpisovanja. On ne pripada nobeni sedanji stranki in je ima za neodvisnega. Nekateri poročevalci so ga proslavljali kot moža, ki se je žrtvoval in prevzel posel zunanjega ministra ob najtežjem času. Sforza je diplomat iz dobe italijanske močnosti po prvi svetovni vojni. Kasneje se ni uklonil Mussoliniju in je moral živeti v izgnanstvu. Preživel je

mnogo let v Ameriki in si tu pridobil mnogo znanec, kar bo pač skušal izrabiti v korist Italiji. Tudi v ameriških odločilnih krogih ga radi vidijo. To bo pač glavni razlog, da so Italijani tega starega grofa postavili za zunanjega ministra ravno v tem težkem času. Sforza je bil tisti, ki je leta 1920 podpisoval za Italijo pogodbo v Rapallo. V tej pogodbi je Jugoslavija izgubila Trst in Primorsko. Stari italijanski nacionalisti, h katerim je Sforza pripadal, so šli v prvo svetovno vojno z geslom "svete sebičnosti" kot se je izrazil takratni predsednik vlade Salandra. Iz sebičnosti je šla Italija takrat v vojno in ta sebičnost se jim je takrat izplačala. Sedaj dela Italija za to sebičnost pokoro. Usoda hoče, da isti Sforza nosi zunanjo odgovornost za podpis poraza leta 1947, ki je kot zmagovalac nalaгал krivično breme Slovincem. Vse se v zgodovini masčuje. Nikomur ne privoščimo slabega in ne veselimo se nesreče nikogar, vendar Slovenci ne pozabljamo, da so že pred Mussolinijem vladali v Italiji ljudje Sforzove vrste. V tisti dobi so goreli — še pred fašisti! — slovenski narodni domovi po Primorskem, takrat se je začela gonja proti Slovincem ki jo je Mussolini samo nadaljeval, takrat je Italija prelomila svojo besedo našemu narodu. Ne vemo, koliko je grof Sforza spremenil svoje mišljenje na stara leta. Gotovo pa se bo ob podpisu italijanske pogodbe spominjal, kako je leta 1920 šibko Jugoslavijo prisilil na kolena.

Rekli smo, da italijanska kriza ni končana. Tudi dejstvo, da v Italiji hitro raste stranka z imenom: "Navadni človek" pod vodstvom Guglielmo Gianini-ja, pomeni samo, poostreitev krize. Za njim se namreč skrivajo ostanki fašizma, gredo pa za njim tudi mnogi drugi, ki mislijo, da more zavreči komunistično nasilje samo protisila in hočejo zato novo diktaturo proti komunistom.

Že v letih po zadnji svetovni vojski je dvigal v Italiji komunistem glavo zelo visoko. Takrat je moral odnehati. Ali bo sedaj tudi moral? Nihče ne more presoditi. Gotovo pa je italijanski položaj kritičen in bo vzbujal vedno večjo pozornost vseh, ki opazujejo boj med komunizmom in njegovimi nasprotniki.

BESEDA IZ NARODA

Matere vabijo

Cleveland, O. — Poteklo je ravno eno leto, ko smo se matere pri fari sv. Vida zbrale skupaj in ustanovile "Mothers Club."

Vse prireditve, katere smo imele, so bile za korist naših šolskih sester, ki se tako trudijo z našimi otroci in jih lepo učijo.

Brez dvoma so vam že znane naše igre, pri katerih se pokrivajo številke in človeka včasih pogleda tudi sreča. Številne lepe privatne nagrade smo tudi izdali našim gostom. Hvala našim trgovcem za prijaznost in dobro srce. Upamo, da jih podpirate, kar vam topla priporočamo.

Zdaj bodo pa zopet v sredo večer 12. februarja ob osmih klicane "umare" v cerkveni dvorani sv. Vida. Prosimo in vabimo vas, da pridete v čim večjem številu. Ne samo ženske, ampak tudi možje naj se pokajo, saj vam ne bo treba samo trdo sedeti, bo tudi dosti pišaje in kakšno cigaro boste tudi lahko pokadili, če bo ženiči všeč. Saj menda nismo vse sitne, ker meni dobra cigara fino diši.

Vabljeni ste vsi dobri farani in prijatelji. Napolnite našo dvorano. Samo en dolar za dve kartici in poleg tega pa boste lahko deležni tudi lepe nagrade

pri vratih. Ves čisti preostanek gre za dobro stvar in scier za naše šolske sestre pri sv. Vidu, ki so nam za to delo iz srca hvalne in tako tudi molijo za nas.

Torej ne pozabite, v sredo večer 12. februarja ob osmih zvečer v cerkveni dvorani — na svidenje!

Frances Nemanich.

Na predpustno zabavo

Cleveland, O. — Kako hitro teče čas, komaj se dobro zavedamo in že je tukaj predpustni čas in se je treba pripraviti za kakšno zabavo. Saj menda ja veste, kdo vas bo vabil. Pri fari sv. Vida že dolgo vrsto let članice Baragovega zbora prirejajo v tem času zabave za stare in mlade, da se ohranijo naši stari običaji. Tako bo tudi letos. Vse vas pa je sedaj prav vabimo, da si vnaprej rezervirate mize, ker zadnji čas navadno vselej zmanjka sedežev.

V nedeljo večer, 16. februarja, točno po zaključku misijonskih popoznosti v cerkvi, priredi Baragov zbor program na šolskem odru pod naslovom "PESMI RANIH LJUDI." Videli in slišali boste zanimive reči, pesmi in plese — kitajske, španske, indijske, holandske, dunajske in seveda čez vse najlepše domače narodne slovenske. Vi boste vse to lahko zadovoljno vizirali pri pogrnjenih mizah, ki

bodo obložene z dobrimi krofi in z vsem, kar spada k predpustni zabavi.

Po programu pa sledi prosta zabava, skupno petje itd. Saj vam, ki ste se že večkrat udeležili teh predstav, že ni treba več bolj natanko poročati, kaj in kako bo.

Dogovorite se že danes s svojimi prijatelji in pokličite HE 6481 za rezervacijo — in potem na svidenje v nedeljo večer 16. februarja. Pozdrav vsem.

članica zbora.

P. S. Na pustni torker zvečer, 18. februarja, se bodo lahko pa ta mladi zabavali, ker bo ta veselica predvsem namenjena njim. Vstopnice se dobi pri članicah.

Radi bi izvedeli

za sorodnike ali postavne dediče sledečih umrlih dedičev naše korporacije:

Rev. A. Mlinar, župnik v Kanadi, že pred vojno odšel na Koroško in tam umrl. Lastoval 1 delnico.

Rev. Josip Škur, župnik v Pittsburghu, Pa., in tam tudi umrl. Lastoval 1 delnico.

Rev. F. Turk, župnik v San Francisco, Cal., in tam umrl. Lastoval 1 delnico.

Martin Kirn, Cleveland, O., lastoval 1 delnico.

George Loparec, Joliet, Ill., lastoval 1 delnico.

Mary Plantan, West Linn, Oregon, lastovala 1 delnico.

Joseph Podpečnik, Barborton, Ohio, lastoval 1 delnico.

Gertrude Virant, Lorain, O., lastovala 1 delnico.

A. J. Žužek, odvornik v Clevelandu, Ohio, lastoval 1 delnico.

Kdor izmed sorodnikov ali dedičev zgoraj navedenih dedičarjev ima v posesti delnice zgoraj imenovanih umrlih dedičarjev, je potrebno, da iste pošlje družbi Edinost Publishing Co., za prepis na njihovo ime, ako so do tega upravičeni, ali pa za izplačilo iste. To naj storijo čimprej. Prosimo tudi čitatelje teh vrstic, da ako kdo izmed njih pozna sorodnike zgoraj imenovanih, naj jih blagovoli na to obvestilo opozoriti. — Tiskovna družba EDINOST, 1849—West Cermak Rd. Chicago 8, Illinois.

Februarjeva številka "Novega Sveta"

Ta teden bo izšla februarjeva številka ali druga številka desetega letnika družinskega mesečnika "NOVI SVET" s sledečo vsebino:

"Borba med ideologijami" — (uvodni članek). — "Med nami tu in tam" (pregledna poročila iz slovenskih naselbin). — "Narava napredka" (članek). — L. Stanek: "Ljubavni pogovor z dušo" (pesem). — "Abraham Lincoln" (članek). — "George Washington" (članek). — L. Stanek: "Doma" (pesem). — J.

EDINA, SAMO MOŠKA, NEPRISTRANSKA DRUŽABNA ORGANIZACIJA

Slovenska moška zveza v Ameriki

Ustanovljena 1. januarja, 1939. Inkorporirana 13. marca, 1939 v državi Ohio.

Glavni sedež: BARBERTON, OHIO

ENA NOVA MODERNA ORGANIZACIJA NA DRUŽABNEM, SPORTNEM IN KULTURNEM POLJU

Nobenih pristopnih stroškov. Ne potrebujete nobene administrativne preiskave

Pristop od 16. do 65. leta.

Za 25 centov mesečnega assessmenta, plačuje dobrostoječemu članu do \$100 pogrebnih stroškov.

Vsak Slovenec bi moral biti član te nove nepristranske organizacije.

GLAVNI ODBOR:

Častni predsednik: FRED UDOVICH, 133-2nd St., Barborton, O.
Predsednik: ANTON RUDMAN, 719 E. 18th St., Cleveland, O.
Prvi podpredsednik: FRANK J. MACEROL, 1172 Norwood Rd., Cleveland 3, Ohio.

Drugi podpredsednik: JOSEPH LUKZ, RFD 1, Box 528, Niles, Ohio.
Tajnik: VINCENT H. LAUTER, 1067 Sutherland Ave., Akron 1, Ohio.
Blagajnik: JOSEPH SHEGA, 207-23rd St. NW, Barborton, Ohio.
Zapisnikar: JOŽE GRDINA, 6121 St. Clair Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik in prvi nadzornik: CHARLES BENEVOLO, 821 Alhambra Rd., Cleveland 10, Ohio.
Drugi nadzornik: NIKOLA KLASAN, 1155 E. 58 St., Cleveland 3, Ohio.
Tretji nadzornik: ANDREW MACER, 15810 Trafalgar Ave., Cleveland 10, Ohio.

FINANČNI ODBOR:

Predsednik in prvi odbornik: MATT INTIHAR, 21491 Naumann Ave., Euclid, Ohio.
Drugi odbornik: JOSEPH PIŠKUR, 133 Smithsonian St., Girard, Ohio.
Tretji odbornik: FRANK BRANCEL, 1246 E. 59 St., Cleveland 3, Ohio.
Za pojasnila se obrnite na glavnega tajnika Slovenske Moške Zveze 1067 Sutherland Ave., Akron 1, Ohio.

Cenjeni sočlani S. M. Z.

En mesec novega leta je za nami. Čas je torej, da pogledamo, če kaj napredujemo v novem letu, kakor smo sami sebi obljubili, ko smo naredili dobre naklepe pred novim letom.

Leto 1946 je bilo za našo zvezo eno najbolj uspešnih v zgodovini Slovenske moške zveze. Napredovali smo prav lepo v članstvu in financii. Tako, da človeka kar veseli delati.

V imenu glavnega odbora se zahvaljujem podružničnim uradnikom in sploh vsem članom za agilnost in trud, kar je bilo potrebno, da je bil napredek tako lep. Kakor smo že vedno poprej poudarjali, tako poudarjamo tudi sedaj, da nam je potreba agilnosti in poštvalnosti in s tem se bo lahko vse naredilo.

Natančni račun za leto 1946 bo poslan na vse podružnice prihodnji teden. Torej udeležite se seje svoje podružnice, da boste slišali natančno poročilo o napredku. Upamo in pričakujemo, da ne boste sedaj prenehali z agitacijo za novo članstvo, tako za odrasli kakor tudi za mladinski oddelek.

Z bratskim pozdravom,

Vincent H. Lauter, glavni tajnik.

M. Trunk: "Tihe ure — kakšna nino je poslali na: Uprava "Noborba" (premišljevanje). — J. L. Zaplotnik: "Vincenc Šifrar, O. S. B." (življenjski). — Silvo Kranjc: "Iz slovenske zgodovine" (zanimivi zgodovinski odlomki). — "Kmet in čas" (članek). — "Slovenski pionir" (opisovanje slovenskih družin v Hibbingu, Minn.). — "Dop in zdravje" (nasveti za zdravje in gospodinjstvo). — "Za smeh in zabavo." — L. O'Flaherty: "Mati in sin" (črtica). — "Jed in energija" (članek). — P. N. Krasnov: "Pri podnožju božjega prestola" (zanimivi roman).

"NOVI SVET" izide vsak mesec okrog 15. dneva v mesecu z zanimivo vsebino. Ljubitelji lepega in zanimivega berila najdejo v njem obilo zabave in pouka o mnogoterih stvareh. List stane letno za Družbene države \$3.00; za Kanado in ostalo inozemstvo pa \$3.50 letno. Naroč-

nino je poslali na: Uprava "Noborba" (premišljevanje). — J. L. Zaplotnik: "Vincenc Šifrar, O. S. B." (življenjski). — Silvo Kranjc: "Iz slovenske zgodovine" (zanimivi zgodovinski odlomki). — "Kmet in čas" (članek). — "Slovenski pionir" (opisovanje slovenskih družin v Hibbingu, Minn.). — "Dop in zdravje" (nasveti za zdravje in gospodinjstvo). — "Za smeh in zabavo." — L. O'Flaherty: "Mati in sin" (črtica). — "Jed in energija" (članek). — P. N. Krasnov: "Pri podnožju božjega prestola" (zanimivi roman).

"NOVI SVET" izide vsak mesec okrog 15. dneva v mesecu z zanimivo vsebino. Ljubitelji lepega in zanimivega berila najdejo v njem obilo zabave in pouka o mnogoterih stvareh. List stane letno za Družbene države \$3.00; za Kanado in ostalo inozemstvo pa \$3.50 letno. Naroč-

Polček je prišel pozno ponoči precej natrkan domov iz gostilne. Luči se zaradi žene, ki mu je v takem položaju uspešno pokazala svojo nadoblast, ni upal prižgati. V temi se je slekel in legel v posteljo tako, da mu je bila glava v vznožju, noge pa na vzglavju. Ko se je jutraj prebudil, je bilo že svetlo. "Hvala Bogu!" je rekel, videč da leži narobe. "Mislim sem, da me boli glava, mi pa le nagajajo kurja očesa..."

—Premog so vporabljali Kitajci že davno prej, kot je bil isti znan zapadnemu svetu, kateremu je o tem povedal šele Marco Polo leta 1275.

Če ne verjameš, lahko vprašaš Gutnikovega Frančeta, ki živi danes nedaleč od Joliet in Rockdale. On je bil pri moji kompaniji za krojača in me je zelo rad imel. Nihče pri regimentu ni imel tako lepo zlikane bluze in hlače, kot jaz. To njegovo skrb sem mu sproti pnaval s tem, da sem zamlajal z obema očesoma, kadar je pozabil priti zvečer ob devetih domov.

"Tako gvišno, kot tukaj stojim, te bom ancajgal, če ne boš ob devetih v kasarni," sem mu naročal redno vsako soboto večer. On mi je redno vsako soboto večer svečano obljubil, da bo doma, še predno bo odplozalo. Pa ga ni bilo nikoli in to je šlo redno vsako soboto skozi dve leti, kar sva skupaj dinala. Seveda, jaz ga nisem nikoli naznanil, v ponedeljek je bila pa moja uniforma breza na vrsti v njegovem virkstatu. Saj veš, roka roko umije, ne da bi spotom kaj polil.

LETO STRAHOTE 1793

VICTOR HUGO

Zastonj!

Vsa ta vstaja, ki so jo podpirali tudi federalisti z žirondističnega juga, pa je bila velika zmota, ogromna kmetska armada je zastonj trošila svoje sile; polom je bil neizogiben. Kako naj bi ta krdela kmetskih inharjev nasokčila Pariz, premagala narodne armade, ki so jih vodili prvovrstni generali in navduševali najizbranejši duhovi sveta? Poraza pri Le Mans in Savenay sta razblijala v nič to strašno blodnjo. Vandeji je bilo nemogoče prekoračiti reko Loire. Vse je zmogla — samo tega ne. Le v Vandeji sami je Vandeja bila nepremagljiva. Tu je stiral, divji lovec, hlapec, cerkovnik, pa tudi klatež, morivec in vojščak, gozdna žival, ki je ni bilo mogoče zalotiti, ujeti ali uničiti.

Vandejska vstaja se je izjalovila. Druge vstaje so bile uspešne, tako na primer švicarska. Med vstaji v gorah, kakor so bili Švicarji, in vstaji po gozdovih v ravnini, kakor so bili Vandejci, je bila ta razlika — povzročena po usodnem vplivu okolisa — da so se prvi borili za ideale, drugi za predsodke. Gorec se je boril za svobodo, vandejski kmet za stoletne okove; prvi za človeštvo, drugi za svojo faro; prvi za širokost, drugi za omejenost. Gorec je človek žuborečih hudournikov, Vandejec preždeva svoje življenje v močvari; prvi ima nad seboj visoko in prosto nebo, drugi je obdan od gošče; prvi stoji na visokem vrhu, drugi čepi v temi. Visoke gore vzdigajo človeka drugače nego nižave; široko obzorje navaja k velikim idejam, ozko obzorje napravi iz človeka reakcionarja. Vandejec se je boril za svojo deželo, Pariz za vso domovino; tam so bili lokalni patrioti, tu narodnjaki in državljani. Bretonija je bila vedno upornica. Puntala se je svojčas proti vojvodom prav tako kakor zdaj proti narodnim komisarjem, proti krajevskemu davku na sol prav tako, kakor zdaj proti asignatom; vedno se je Bretonija bojevala za lokalnega duha proti centralnemu, za obosobitev proti združitvi.

Kadarkoli je prišel iz Pariza kak pogon, bodisi od kraljestva bodisi od republike, bodisi v smeri edinodržavja, bodisi v smislu demokracije, to je bilo nekaj novega, in Bretonija se je upirala vsaki novi stvari. Pustite nas pri miru! Kaj hočete zopet od nas? In ravnina je zagrabila za vile, gozd za puško. Strašna trmoglavost.

Vandejska vstaja je bila usodna napaka, glupost ogromnega obsega, upor, ki v zgodovini ni zapustil ničesar ko ime mračnega slovesa. Ljudje so umirali za odsotne užaljene lenuhe, so se v brezmejni hrabrosti žrtvovali za plemenite strahopetce, so udano služili egoizmu padlih veličim — brez nacrta, brez strategije, brez taktike, brez cilja, brez pravega vodstva, brez odgovornosti. To je bilo nekaj viteškega in divjega obenem; fanatična blodnost, ki je mislila zagraditi pot luči, nevednost, ki se je glupo in oholo upirala resnici, pravič, pameti in svobodi. Osem let strahote, opustošitev štirinajst okrajev, pokončane njive, uničene žetve, požgana sela, razrušena mesta, oplenjene domove, poklane žene in otroke, ogenj v kolibah, meč v srcih, pomandrano blagostanje — to je

pomenila ta bratomorna vojska, ki je razveseljevala srce gospoda Pitta.

Toda Vandeja je vendarle doprinesla svoje k napredku človeštva. Pokazala je v krvi in ognju potrebo, da se njena tema, njena neprodorna gošča, njena divja osamljenost in obosobljenost razsvetli z vsemi žarki luči. Katastrofe po svoji preobrazujejo zgodovino človeštva in urede stvari, kakor treba.

DRUGA KNJIGA
TRIJE OTROCI
Neznani jezdec

Poletje 1792 je bilo zelo deževno, poletje 1793 pa je bilo strašno vroče. Zaradi državljanske vojske ni bilo v Bretoniji sploh nobenih potov več. Kljub temu je bilo mogoče potovati, ker je bilo vreme lepo. Suha zemlja je najboljša pot.

Lepega julijskega dne proti večeru, nekako eno uro po solnčnem zahodu, se je jezdec, ki je prihajal iz smeri, kjer je ležal kraj Avranches, ustavil pred majhno gostilno na vhodu v Pontorson. Podnevi je bilo soparno, toda zdaj je pihala zapa. Potnik, ki je bil zavrt v široki plašč, kateri je zakrival konjevo hrbtišče, je nosil širok trikoten klobuk s trobarvno ko-

kardo — prednost v tistem času, ko so z vsakega grmičja pokale puške in je bila kokarda dobra tarča. Okoli vratu zapeti plašč je bil skozi doli odpet, da so bile roke proste; videla se je pod njim trobarvna šerpa in dva pištolina ročaja, ki sta molela iz pasu. Izpod plaščnega roba je visela sablja.

Ko se je konj ustavil, so se vrata jerperka odprla in pokazal se je gostilničar s svetilko v roki. Že se je mračilo; na cesti je bilo še svetlo, a v veži je že temnelo.

Gostilničar si je ogledal kokardo. "Državljan, ali ostaneš tje noč?" — "Ne." — "Kam pa se mislite?" — "V Dol." — "Potem jahajte rajši nazaj v Aranches ali pa ostanite v Pontorsonu." — "Zakaj?" — "Ker je v Dolu bitka." — "A tako!" je vzkliknil jezdec in dodal: "Prinesite konju ovsu."

Gostilničar je prinesel korito, stresel vanj vrečico ovsu in odpel konju uzdo. Konj je takoj hropeč začel zobati. Medtem se je pogovor nadaljeval:

"Državljan, ali je to rekviriran konj?" — "Ne." — "Ali je vaš?" — "Da. Kupil sem ga in plačal." — "Odkod prihajate?" — "Iz Pariza." — "Pa ne naravnost?" — "Ne." — "To rad verjamem, kajti vse ceste so odrezane. Pošta pa le še vozi." — "Do Alenconu. Tam sem stopil s pošte." — "Kmalu v Franciji pošta sploh ne bo več vozila. Ni več konj. Za konja, ki je vreden tristo frankov, jih treba odšteti šeststo, zobi pa sploh ne kupiš. Bil sem poštni mojster, zdaj imam beznico. Od trinajsto in tritrikoten klobuk s trobarvno ko-

jih je bilo vseh skupaj, jih je šlo v pokoj dvesto. Ali ste se, državljani, vozili po novi tarifi?" — "Da; po prvem maju." — "Konja ste potem kupili v Alenconu?" — "Da." — "Danes ste jahali cel dan?" — "Od zore." — "In včeraj?" — "Isto." — "Vidim. Morali bi se odpočiti, državljani, verujete. Vi ste trudni, konj tudi." — "Konj sme biti truden, človek ne." — Spet je gostilničar pazno motril potnika. Resen obraz, miren in strog, obdan od sivih las. Mereč cesto, ki je ležala pusta in zapuščena, je rekel gostilničar.

"In vi potujete tako čisto sam?" — "Imam dobre spremljevalce." — "Kje?" — "Sabljajo in pištole." — Gostilničar je šel po korec vode za konja. Medtem ko je žival pila, je oštr študiral potnika in rekel pri sebi: "Čisto kot duhovnik zgleda."

Jezdec je zopet začel pogovor: "Rekli ste, da se pri Dolu bijejo?" — "Da." — "Kdo pa?" — "Dva bivša." — "Ne razumem." — "No — bivši plemenitaš, ki je za republiko, z bivšim plemenitašem, ki je za kralja." — "Pa saj ni več kralja."

Jezdec je zopet začel pogovor: "Rekli ste, da se pri Dolu bijejo?" — "Da." — "Kdo pa?" — "Dva bivša." — "Ne razumem." — "No — bivši plemenitaš, ki je za republiko, z bivšim plemenitašem, ki je za kralja." — "Pa saj ni več kralja."

1888

1947

Naznanilo in Zahvala

S tugo in žalostjo v duši ter potrtega srca naznanjam vsem prijateljem in znancem, da sem izgubil predrago nikdar pozabljeno soprogo

Jennie Velikanje

ROJENO OBLAK

ki je po krajši bolezni, previdena z svetimi zakramenti, mirno zaspala v Gospodu dne 21. januarja 1947 ob 10:45 zvečer.

Pokojna je bila rojena 16. maja 1888 v Spodnji Idriji ter od tam prišla v Ameriko leta 1912.

Pogreb se je vršil dne 25. januarja 1947 iz pogrebnege zavoda Anton Grdina in Sinovi v cerkev sv. Vida. Po sveti maši zadušnici, katero je daroval prečastiti gospod Franc Gabrovšek ob asistenci častitih gospodov duhovnikov Rev. Francis M. Baraga in Rev. Victor N. Tomca, smo jo položili k večnemu počitku na pokopališču Kalvarija.

Prav iskreno se želim zahvaliti prečastitemu gospodu Rev. Franc Gabrovšku, ki je pokojnico v njeni bolezni previdel z svetimi zakramenti ter potem opravil sveto mašo zadušnico, ter jo potem spremljal vse do njenega zadnjega počitka na Kalvariji. Prav tako njo vse pogrebne molitve, tako v pogrebem zavodu Grdina in Sinovi, v cerkvi in na pokopališču. Še prav posebno zahvalo pa naj prejme gospod Gabrovšek, ki se je takoj odzval klicu, kljub tako slabemu vremenu, ter naglo pohitel v bolnišnico ter pokojnici tri četrt ure pred njeno smrtjo podelil svete zakramente za umirajočo. Naj mu Vsemogočni Bog obilo poplača to tako požrtvovalno dušnopastirsko službo. V veliko tolažbo mi je, da je moja soproga umrla tako pripravljena na smrt.

Moja iskrena zahvala častitim gospodom: Rev. Frances M. Baragi in Rev. N. Tomcu za asistenco pri sveti maši.

Iskrena zahvala za vence, katere so poklonili njeni prijatelji in znanci ter okrasili mrtvaški oder, na katerem je počivala in ji tako izkazali zadnjo čast. Vence so poklonili sledeči: društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ, Iron Workers Shop Union Local 468, Shop Employees of Paterson Leitch Co., Podružnica št. 25, SZZ, Night Employees, City Hall; Mr. in Mrs. Frank Malnar, Olga in Frank, družina Anton Grdina, Mr. in Mrs. Anton in Mary Krantz, Mrs. Frank Fritz, Mr. John Bartol, Mr. Matt Filipič in sin Victor, Mr. in Mrs. Henry Filipič, Mr. in Mrs. Charles in Olga Slapnik, družina Mr. in Mrs. Ludwig Avsec, družina Mr. in Mrs. Mary Rolih, Mrs. Justine Pavlovic in hči, družina Mr. in Mrs. Frank Kostrevec, družina Mr. in Mrs. Frank Bostjančič, Mr. in Mrs. Louis Rebol, Mr. in Mrs. Frank Jesensik, Mr. in Mrs. Steve Vozel, Mr. in Mrs. Mrs. Karl Kokal in družina Jaklic, Mr. in Mrs. Frank Markich, Mr. in Mrs. Joseph Zupančič.

Dalje iskrena zahvala vsem, ki so darovali za svete maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj duše pokojne Jennie. Darovali so sledeči: Oltarno društvo župnije sv. Vida, društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, družina Anton Grdina, Mr. in Mrs. Jerry Mavko, Madison, O., družina Kretic, družina Cek, Joe in Dorothy Lindič, Louis in Mary Olik, Mr. in Mrs. E. Kolegar in Frank Cevka ml., družina Kosič, Mr. in Mrs. Frank

Kuhar, Mary Maglič, Mr. in Mrs. S. Brodnik, družina Martich, J. Maver, Frances Milavec, Mr. in Mrs. Bambic, Mrs. F. Oražem in J. Ambrosi, Mr. in Mrs. Lužar, Mary Ivančič, August Ocina, Valentič, John Strus, Anna Primozic, Mr. Kupnik, Rosa Globokar, Pauline Globokar, Joseph Mautz, Boncha, Fortuna, družina Kapla, Frank Istenič, Antonia Pavli, Narobe, Louis Russ, Milnar, družina Česeen, Černilogar, Mrs. Johana Gornik St. Clair Ave., Anton Marn, družina Stare, Mrs. Frances Schauer in sin, Martin Vrtovšnik, družina Avsec, Louis in Mary Cevka, Jože in Josephine Grdina, neimenovana oseba, Mr. in Mrst. Razborsek, Madison, Ohio.

Zahvala tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile pri pogrebu; med temi so sledeči: društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, Collinwoodske Slovenke št. 22 S. D. Z., podružnica št. 25 SZZ, Patterson Leitch Co., Steve Brodnik, Louis Kretic, Anton Krainc, Mrs. Fritz, Louis Rolih. Najlepša zahvala častni straži dr. sv. Jožefa 169 KSKJ.

Dalje zahvala vsem društvom, h katerim je pokojnica spadala, ki so oskrbela pogrebe kot: društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, dr. Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ, Oltarno društvo sv. Vida, podružnica št. 25 SZZ ter naknadno tudi podružnica št. 18 SZZ, katere slednje je bila pokojnica ustanoviteljica ter dolgoletna uradnica. Članice te podružnice so ji za njeno delo poklonile lep venec, ter se v velikem številu udeležile njenega pogreba.

Dalje prav iskrena zahvala vsem, ki so prišli pokojnico kropiti, ko je počivala na mrtvaškem odru ter molili za mir in pokoj njene duše; zahvala vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti na Kalvarijo.

Iskrena zahvala tudi pogrebemu zavodu Anton Grdina in Sinovi za tako vzorno vodstvo pogreba, ter vso postrežbo, ki so jo dali ob tej priliki.

Dalje zahvala prav vsem, ki so na ta ali oni način kaj storili meni v tolažbo, pokojnici pa ob zadnjem slovesu v tej solzni dolini.

Ako se je morda kje vrnila kaka napaka, namreč, da bi se koga po nepredvidnosti ali kako drugače prezrlo oziroma, se ga ni tu morda omenilo, prosim, naj mi oprost. Vsem pa se še enkrat prav iz dna srca zahvalim za vse, kar ste mi storili v tej težki žalostni uri.

Ti pa, draga moja Jennie, počivaj v miru v tej zdaj Tvoji domovini, ki si si jo izbrala in lahka naj Ti bo ta svobodna zemlja ameriška. Vzorno kot prava katoliška žena si živela, zato pa si tudi tako lahka, tako mirno umrla. Bog Ti daj sveti raj!

Blagor njim, ki v Gospodu zaspe, ker v slavni nebeški se tam prebude.

Počivaj sladko, draga žena in nasvidenje nad zvezdami.

Tvoj žalujoči soprog

MATHEW VELIKANJE

Cleveland, Ohio. 11. februarja 1947.

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše šele pride

LETO STRAHOTE 1793

VICTOR HUGO

Zastonj!

Vsa ta vstaja, ki so jo podpirali tudi federalisti z žirondističnega juga, pa je bila velika zmota, ogromna kmetska armada je zastonj trošila svoje sile; polom je bil neizogiben. Kako naj bi ta krdela kmetskih irharjev naskočila Pariz, premagala narodne armade, ki so jih vodili prvovrstni generali in navduševali najizbranejši duhovi sveta? Poraza pri Le Mans in Savenay sta razbilita v nič to strašno blodnjo. Vandeji je bilo nemogoče prekoračiti reko Loire. Vse je zmogla — samo tega ne. Le v Vandeji sami je Vandeja bila nepremagljiva. Tu je stiral, divji lovec, hlapec, cerkovnik, pa tudi klatež, morivec in vojščak, gozdna žival, ki je ni bilo mogoče zalotiti, ujeti ali uničiti.

Vandejska vstaja se je izjalovila. Druge vstaje so bile uspešne, tako na primer švicarska. Med vstaji v gorah, kakor so bili Švicarji, in vstaji po gozdovih v ravnini, kakor so bili Vandejci, je bila ta razlika — povzročena po usodnem vplivu okoliša — da so se prvi borili za ideale, drugi za predsodke. Gorec se je boril za svobodo, vandejski kmet za stoletne okove; prvi za človeštvo, drugi za svojo faro; prvi za širokost, drugi za omejenost. Gorec je človek žuborečih hudournikov, Vandejec preždeva svoje življenje v močvari; prvi ima nad seboj visoko in prosto nebo, drugi je obdan od gošče; prvi stoji na visokem vrhu, drugi čepi v temi. Visoke gore vzgajajo človeka drugače nego nižave; široko obzorje navaja k velikim idejam, ozko obzorje napravi iz človeka reakcionarja. Vandejec se je boril za svojo deželo, Pariz za vso domovino; tam so bili lokalni patrioti, tu narodnjaki in državljani. Bretonija je bila vedno upornica. Puntala se je svojčas proti vojvodom prav tako kakor zdaj proti narodnim komisarjem, proti krajevskemu davku na sol prav tako, kakor zdaj proti asignatom; vedno se je Bretonija bojevala za lokalnega duha proti centralnemu, za obosobitev proti združitvi.

Kadarkoli je prišel iz Pariza kak pogon, bodisi od kraljestva bodisi od republike, bodisi v smeri edinodržavja, bodisi v smislu demokracije, to je bilo nekaj novega, in Bretonija se je upirala vsaki novi stvari. Pustite nas pri miru! Kaj hočete zopet od nas? In ravnina je zagrabila za vile, gozd za puško. Strašna trmoglavost.

Vandejska vstaja je bila usodna napaka, glupost ogromnega obsega, upor, ki v zgodovini ni zapustil ničesar ko ime mračnega slovesa. Ljudje so umirali za odsotne užaljene lenuhe, so se v brezmejnih hrabrosti žrtvovali za plemenite strahopetce, so udano služili egoizmu padlih veličim — brez načrta, brez strategije, brez taktike, brez cilja, brez pravega vodstva, brez odgovornosti. To je bilo nekaj viteškega in divjega obenem; fanatična blodnost, ki je mislila zagraditi pot luči, nevednost, ki se je glupo in oholo upirala resnici, pravici, pameti in svobodi. Osem let strahote, opustošitev štirinajst okrajev, pokončane njive, uničene žetve, požgana sela, razrušena mesta, oplenjene domove, poklane žene in otroke, ogenj v kolibah, meč v srcih, pomandranje blagostanje — to je

pomenila ta bratomorna vojaska, ki je razveseljevala srce gospoda Pitta.

Toda Vandeja je vendarle doprinesla svoje k napredku človeštva. Pokazala je v krvi in ognju potrebo, da se njena tema, njena neprodorna gošča, njena divja osamljenost in obosobljenost razsvetli z vsemi žarki luči. Katastrofe po svoje preobrazujejo zgodovino človeštva in urede stvari, kakor treba.

DRUGA KNJIGA
TRIJE OTROCI
Neznani jezdec

Poletje 1792 je bilo zelo deževno, poletje 1793 pa je bilo strašno vroče. Zaradi državljanske vojne ni bilo v Bretoniji sploh nobenih potov več. Kljub temu je bilo mogoče potovati, ker je bilo vreme lepo. Suha zemlja je najboljša pot.

Lepega julijskega dne proti večeru, nekako eno uro po solnčnem zahodu, se je jezdec, ki je prihajal iz smeri, kjer je ležal kraj Avranches, ustavil pred majhno gostilno na vходу v Pontorson. Podnevi je bilo soparno, toda zdaj je pihala zapa. Potnik, ki je bil zavrt v široki plašč, kateri je zakrival konjevo hrbitišče, je nosil širok trikoten klobuk s trobarvno ko-

kardo — predznost v tistem času, ko so z vsakega grmičja pokale puške in je bila kokarda dobra tarča. Okolu vratu zapeti plašč je bil skozi doli odpet, da so bile roke proste; videla se je pod njim trobarvna šerpa in dva pištolina ročaja, ki sta molela iz pasu. Izpod plašnega roba je visela sablja.

Ko se je konj ustavil, so se vrata jerperka odprla in pokazal se je gostilničar s svetilko v roki. Že se je mračilo; na cesti je bilo še svetlo, a v veži je že temnelo.

Gostilničar si je ogledal kokardo. "Državljan, ali ostaneš tje noč?" — "Ne." — "Kam pa se mislite?" — "V Dol." — "Potem jahajte rajši nazaj v Aranches ali pa ostanite v Pontorsonu." — "Zakaj?" — "Ker je v Dolu bitka." — "A tako!" je vzkliknil jezdec in dodal: "Prinesite konju ovsu."

Gostilničar je prinesel korito, stresel vanj vrečico ovsu in odpel konju uzdo. Konj je takoj hropeč začel zobati. Medtem se je pogovor nadaljeval:

"Državljan, ali je to rekviriran konj?" — "Ne." — "Ali je vaš?" — "Da. Kupil sem ga in plačal." — "Od kod prihajate?" — "Iz Pariza." — "Pa ne naravnost?" — "Ne." — "To rad verjamem, kajti vse ceste so odrezane. Pošta pa le še vozi." — "Do Alenconu. Tam sem stopil s pošte." — "Kmalu v Franciji pošta sploh ne bo več vozila. Ni več konj. Za konja, ki je vreden tristo frankov, jih treba odšteti šeststo, zobi pa sploh ne kupiš. Bil sem poštni mojster, zdaj imam beznico. Od trinajsto in trinajst poštnih mojstrov, kolikor

jih je bilo vseh skupaj, jih je šlo v pokoj dvesto. Ali ste se, državljani, vozili po novi tarifi?" — "Da; po prvem maju." — "Konja ste potem kupili v Alenconu?" — "Da." — "Danes ste jahali cel dan?" — "Od zore." — "In včeraj?" — "Isto." — "Vidim. Morali bi se odpočiti, državljani, verujte. Vi ste trudni, konj tudi." — "Konj sme biti truden, človek ne." — Spet je gostilničar pazno motril potnika. Resen obraz, miren in strog, obdan od sivih las. Mereč cesto, ki je ležala pusta in zapuščena, je rekel gostilničar.

"In vi potujete tako čisto sam?" — "Imam dobre spremljevalce." — "Kje?" — "Sabljajo in pištole."

Gostilničar je šel po korec vode za konja. Medtem ko je žival pila, je ostržal studiral potnika in rekel pri sebi: "Čisto kot duhovnik zgleda."

Jezdec je zopet začel pogovor:

"Rekli ste, da se pri Dolu bijejo?" — "Da." — "Kdo pa?" — "Dva bivša." — "Ne razumem." — "No — bivši plemenitaš, ki je za republiko, z bivšim plemenitašem, ki je za kralja." — "Pa saj ni več kralja."

1888

1947

Naznanilo in Zahvala

S tugo in žalostjo v duši ter potrtega srca naznanjam vsem prijateljem in znancem, da sem izgubil predrago nikdar pozabljeno soprogo

Jennie Velikanje

ROJENO OBLAK

ki je po krajši bolezni, previdena z svetimi zakramenti, mirno zaspala v Gospodu dne 21. januarja 1947 ob 10:45 zvečer.

Pokojna je bila rojena 16. maja 1888 v Spodnji Idriji ter od tam prišla v Ameriko leta 1912.

Pogreb se je vršil dne 25. januarja 1947 iz pogrebnega zavoda Anton Grdina in Sinovi v cerkev sv. Vida. Po sveti maši zadušnici, katero je daroval prečastiti gospod Franc Gabrovšek ob asistenci častitih gospodov duhovnikov Rev. Francis M. Baraga in Rev. Victor N. Tomca, smo jo položili k večnemu počitku na pokopališču Kalvarija.

Prav iskreno se želim zahvaliti prečastitemu gospodu Rev. Franc Gabrovšku, ki je pokojnico v njeni bolezni previdel z svetimi zakramenti ter potem opravil sveto mašo zadušnico, ter jo potem spremljal vse do njenega zadnjega počivališča na Kalvariji. Njega vse pogrebne molitve, tako v pogrebem zavodu Grdina in Sinovi, v cerkvi in na pokopališču. Še prav posebno zahvalo pa naj prejme gospod Gabrovšek, ki se je takoj odzval klicu, kljub tako slabemu vremenu, ter naglo pohitel v bolnišnico ter pokojnici tri četr ure pred njeno smrtjo podelil svete zakramente za umirajočo. Naj mu Vsemogočni Bog obilo poplača to tako požrtvovalno dušnopastirsko službo. V veliko tolažbo mi je, da je moja soproga umrla tako pripravljena na smrt.

Moja iskrena zahvala častitim gospodom: Rev. Frances M. Baragi in Rev. N. Tomcu za asistenco pri sveti maši.

Iskrena zahvala za venco, katere so poklonili njeni prijatelji in znanci ter okrasili mrtvaški oder, na katerem je počivala in ji tako izkazali zadnjo čast. Vence so poklonili sledeči: društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ, Iron Workers Shop Union Local 468, Shop Employees of Paterson Leitch Co., Podružnica št. 25, SZZ, Night Employees, City Hall; Mr. in Mrs. Frank Malnar, Olga in Frank, družina Anton Grdina, Mr. in Mrs. Anton in Mary Krantz, Mrs. Frank Fritz, Mr. John Bartol, Mr. Matt Filipič in sin Victor, Mr. in Mrs. Henry Filipic, Mr. in Mrs. Charles in Olga Slapnik, družina Mr. in Mrs. Ludwig Avsec, družina Mr. in Mrs. Mary Rolih, Mrs. Justine Pavlovic in hči, družina Mr. in Mrs. Frank Kostrevec, družina Mr. in Mrs. Frank Bostjančič, Mr. in Mrs. Louis Rebel, Mr. in Mrs. Frank Jesenski, Mr. in Mrs. Steve Vozel, Mr. in Mrs. Mrs. Karl Kokal in družina Jaklic, Mr. in Mrs. Frank Markich, Mr. in Mrs. Joseph Zupančič.

Dalje iskrena zahvala vsem, ki so darovali za svete maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj duše pokojne Jennie. Darovali so sledeči: Oltarno društvo župnije sv. Vida, društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, družina Anton Grdina, Mr. in Mrs. Jerry Mavko, Madison, O., družina Kretic, družina Cek, Joe in Dorothy Lindič, Louis in Mary Olik, Mr. in Mrs. E. Kolegar in Frank Cevka ml., družina Kosič, Mr. in Mrs. Frank

Kuhar, Mary Maglič, Mr. in Mrs. S. Brodnik, družina Martich, J. Maver, Frances Milavec, Mr. in Mrs. Bambic, Mrs. F. Oražem in J. Ambrosi, Mr. in Mrs. Lužar, Mary Ivančič, August Ocín, Valentič, John Oštrus, Anna Pirmozic, Mr. Kupnik, Rose Globokar, Pauline Globokar, Joseph Mautz, Boncha, Fortuna, družina Kapla, Frank Istenič, Antonia Pavli, Narobe, Louis Russ, Milnar, družina Česeen, Cernilogar, Mrs. Johana Gornik St. Clair Ave., Anton Marn, družina Stare, Mrs. Frances Schauer in sin, Martin Vrtovšnik, družina Avsec, Louis in Mary Cevka, Jože in Josephine Grdina, neimenovana oseba, Mr. in Mrst. Razborsek, Madison, Ohio.

Zahvala tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile pri pogrebu; med temi so sledeči: društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, Collinwoodske Slovenke št. 22 S. D. Z., podružnica št. 25 SZZ, Patterson Leitch Co., Steve Brodnik, Louis Kretic, Anton Krainc, Mrs. Fritz, Louis Rolih. Najlepša zahvala častni straži dr. sv. Jožefa 169 KSKJ.

Dalje zahvala vsem društvom, h katerim je pokojnica spadala, ki so oskrbeli pogrebe kot: društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, dr. Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ, Oltarno društvo sv. Vida, podružnica št. 25 SZZ ter naknadno tudi podružnica št. 18 SZZ, katere slednje je bila pokojnica ustanoviteljica ter dolgotrajna uradnica. Članice te podružnice so ji za njeno delo poklonile lep venco, ter se v velikem številu udeležile njenega pogreba.

Dalje prav iskrena zahvala vsem, ki so prišli pokojnico kropit, ko je počivala na mrtvaškem odru ter molili za mir in pokoj njene duše; zahvala vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti na Kalvarijo.

Iskrena zahvala tudi pogrebni zavodu Anton Grdina in Sinovi za tako vzorno vodstvo pogreba, ter vso postrežbo, ki so jo dali ob tej priliki.

Dalje zahvala prav vsem, ki so na ta ali oni način kaj storili meni v tolažbo, pokojnici pa ob zadnjem slovesu v tej solzni dolini.

Ako se je morda kje vrnila kaka napaka, namreč, da bi se koga po neprevidnosti ali kako drugače prezrlo oziroma, se ga ni tu morda omenilo, prosim, naj mi oprostijo. Vsem pa se še enkrat prav iz dna srca zahvalim za vse, kar ste mi storili v tej težki žalostni uri.

Ti pa, draga moja Jennie, počivaj v miru v tej zdaj Tvoji domovini, ki si si jo izbrala in lahka naj Ti bo ta svobodna zemlja ameriška. Vzorno kot prava katoliška žena si živela, zato pa si tudi tako lahko, tako mirno umrla. Bog Ti daj sveti raj!

Blagor njim, ki v Gospodu zaspe, ker v slavi nebeški se tam prebude.

Počivaj sladko, draga žena in nasvidenje nad zvezdami.

Tvoj žalujoči soprogo

MATHEW VELIKANJE

Cleveland, Ohio. 11. februarja 1947.

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše šele pride

